

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Фізико-технічний факультет
Кафедра матеріалознавства і новітніх технологій**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські проблеми сучасного природознавства

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Філософія
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 13.12.2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософські проблеми сучасного природознавства
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач	Яремій Іван Петрович
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	yaremiyir@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС –3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Філософські проблеми сучасного природознавства» виконує синтетичну функцію в системі підготовки бакалаврів, поєднуючи конкретні природничо-наукові знання і уміння з їх філософською інтерпретацією. Даний курс – не просто сукупність вибраних розділів традиційних курсів фізики, хімії, біології і екології – це продукт міждисциплінарного синтезу на основі комплексного історико-філософського, культурологічного і еволюційно-синергетичного підходу до сучасного природознавства.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p><i>Мета курсу</i> – ознайомлення студентів (гуманітарних спеціальностей) з додатковою для них невід’ємною компонентою єдиної культури – природознавством; формування у студентів компетенцій, пов’язаних із розумінням теоретичних основ фундаментальних розділів філософського знання, вироблення системи знань про сучасний стан науки і світогляду, формування цілісного погляду на оточуючий світ як на єдність людини, природи і суспільства.</p> <p><i>Завдання курсу</i> – з’ясувати специфіку науки як соціокультурного феномену. Розкрити особливості наукового знання, його критерії та взаємозв’язок з іншими формами знання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розкрити основні етапи генези науки та їх специфіку, ознайомитися з найважливішими віхами історії наукової думки і проблемами, які були поставлені мислителями і мають актуальне значення і в наші дні; – узагальнити та систематизувати знання студентів про природу; – дати розуміння сутності трансдисциплінарних і міждисциплінарних зв’язків та ідей, а також найважливіших природничо-наукових концепцій, що лежать в основі сучасного природознавства; – сформувати у студентів уявлення про зміну типів наукової раціональності, про революції в природознавстві й зміні наукових парадигм на ключових етапах розвитку природознавства; – сформувати уявлення про природничо-наукову картину світу як глобальну (універсальну) модель природи, що відображає цілісність і різноманіття природного світу; – розкрити основну ідею сучасної науки – ідею глобального еволюціонізму (еволюційно-синергетичної парадигми), здатну об’єднати обидві компоненти культури – гуманітарну і природознавчу; – розуміння ролі історичних, природничо-наукових і соціокультурних факторів і законів самоорганізації в процесі розвитку природознавства й техніки, а також у процесі діалогу науки й суспільства. 	

4. Компетентності			
Інтегральна компетентність.			
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики або у процесі навчання, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
Загальні компетентності			
ЗК.1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК.3. здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.			
Фахові компетентності			
СК7. Здатність аналізувати, міркувати та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.			
5. Результати навчання			
РН7. Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності. РН11. Вміти аналізувати, міркувати та робити ґрунтовні смислові узагальнення та висновки.			
6. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
семінарські		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	033 Філософія	2	вбірковий
Тематика курсу			
Тема	кількість год. (д./з.)		
	лекції	сем. заняття	сам. робота
Тема 1. Вступ в дисципліну. Історія розвитку природознавства.	2	1	7
Тема 2. Матерія та її види. Будова речовини. Властивості.	2	1	7
Тема 3. Природничо-наукові картини світу. Механічна та електромагнітна картини світу. Філософські висновки з них.	2	2	7
Тема 4. Концепція відносності простору-часу. Квантово-польова картина світу. Концепція невизначеності в квантовій механіці. Філософські висновки з них.	2	2	7
Тема 5. Термодинамічна картина світу. Концепція детермінізму і статистичні закони. Філософські висновки з них.	2	2	8

Тема 6. Мегасвіт, основні космологічні уявлення. Хімічна еволюція Землі.	2	2	8
Тема 7. Специфіка живого. Концепція еволюції в біології. Людина. Концепція біосфери і екологія.	2	2	8
Тема 8. Концепція самоорганізації в науці. Принципи симетрії у науковій картині світу. Еволюційно-синергетична парадигма.	2	2	8
ВСЬОГО:	16	14	60

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/). Участь в роботі впродовж семестру – 100 балів. Поточний контроль включає: тестування, роботу на семінарських заняттях, перевірку самостійної роботи.
Вимоги до письмової роботи	Виконувати чітко згідно до вказаних інструкцій
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Підсумковий контроль	Залік. Виставляється за виконання всіх видів робіт.

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

9. Рекомендована література

1. І. Добронравова, Л. Сидоренко Філософія та методологія науки. – К.: – Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 223 с.
2. Штойко П. І. Концепції природознавства : навч. посібник / П. І. Штойко. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка. - 2011, 456 с.
3. Михайличенко О.В. Історія науки і техніки: навч. посіб. / О.В. Михайличенко. – Суми : СумДПУ, 2013. – 346 с.
4. Огурцов А.П. Історія світової науки і техніки: навч. посіб. – 2-е вид., перероблене / А.П. Огурцов, Л.М. Мамаєв, В.В. Заліщук, С.Х. Авраменко, В.А. Зінченко. – К., 2000. – 664 с
5. П. П. Чолпан. Фізика (з філософським аналізом). – Київ: Вища школа, 1972. – 428 с.
6. Б.К.Остафійчук, М.М. Яцура, А.М. Гамарник. Фізика. ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009. – 553 с.

Викладач: _____ Іван ЯРЕМІЙ